

## หลักสูตรการสานตะกร้าจากหวายเทียม

จำนวน 40 ชั่วโมง

## หลักการและเหตุผล

การสานตะกร้าเป็นหนึ่งในงานฝีมือพื้นบ้านที่มีมาแต่โบราณในหลายๆ พื้นที่ของประเทศไทย โดยเฉพาะในชุมชนที่มีการใช้ผลิตภัณฑ์จากวัสดุธรรมชาติ เช่น หวายและไม้ มาใช้ในชีวิตประจำวัน ทั้งนี้ ตะกร้าสานจะใช้ในการบรรจุสิ่งของต่างๆ โดยมีทั้งความสวยงามและประโยชน์ใช้งานในชีวิตประจำวันอย่างหลากหลาย ในปัจจุบันการใช้หวายธรรมชาติเหล่านี้มีข้อจำกัดทางด้านวัสดุและการหาแหล่งผลิตที่ยากลำบาก จึงได้มีการพัฒนาหวายเทียมจากวัสดุสังเคราะห์ที่มีความทนทานและใช้งานได้ยาวนานขึ้น

การสร้างหลักสูตรการสานตะกร้าจากหวายเทียมจึงเป็นการนำความรู้ในด้านการใช้วัสดุทดแทนมาใช้ในงานฝีมือ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสานตะกร้าได้ทั้งในด้านความสวยงามและประโยชน์ใช้สอย โดยไม่ต้องพึ่งพาหรือใช้วัสดุธรรมชาติอย่างหวายเพียงอย่างเดียว ซึ่งเป็นการตอบโจทย์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ที่ตอบสนองต่อความต้องการของตลาด

ดังนั้น เพื่อเป็นการส่งเสริมสนับสนุนและตอบสนองกับความต้องการของประชาชนกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่จึงได้จัดโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน หลักสูตรพัฒนาอาชีพ วิชา การสานตะกร้าจากหวายเทียม ขึ้น เพื่อเป็นการให้ความรู้ความเข้าใจ และพัฒนาอาชีพให้กับประชาชนกลุ่มเป้าหมายและผู้สนใจในตำบลให้สามารถนำไปประกอบเป็นอาชีพเพื่อก่อให้เกิดรายได้กับตนเองและครอบครัว เป็นการสร้างอาชีพให้เกิดความมั่นคงต่อไป

## จุดมุ่งหมาย

หลักสูตรการสานตะกร้าจากหวายเทียมมีจุดมุ่งหมายหลักในการพัฒนาทักษะการทำงานฝีมือให้กับผู้เรียน รวมถึงการสร้างโอกาสในการใช้ทักษะเหล่านี้เพื่อสร้างรายได้ โดยมีรายละเอียดของจุดมุ่งหมายดังนี้:

1. **พัฒนาทักษะงานฝีมือ** เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และฝึกฝนการสานตะกร้าจากหวายเทียม โดยเริ่มตั้งแต่ขั้นตอนการเลือกวัสดุ การเตรียมเครื่องมือ ไปจนถึงการออกแบบและสานตะกร้าให้ได้คุณภาพ สามารถนำไปใช้งานได้จริง
2. **ส่งเสริมอาชีพและรายได้** เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ทักษะที่ได้รับจากหลักสูตรนี้ในการประกอบอาชีพเสริม หรือนำไปพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อจำหน่าย สร้างรายได้ให้กับตัวเองและชุมชน
3. **อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ** หลักสูตรนี้ช่วยให้ผู้เรียนรู้จักการใช้วัสดุทดแทนที่มีความทนทาน เช่น หวายเทียม เพื่อลดการพึ่งพาหวายธรรมชาติ ซึ่งมีแนวโน้มลดน้อยลงจากการใช้มากเกินไป และสามารถผลิตงานฝีมือที่มีคุณภาพยั่งยืน
4. **พัฒนาความคิดสร้างสรรค์และการออกแบบ** เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบตะกร้าที่มีลักษณะเฉพาะตัว และสามารถตอบสนองความต้องการของตลาดได้
5. **การสร้างผลิตภัณฑ์ที่มีคุณค่าทางศิลปะและใช้ประโยชน์ได้** การเรียนรู้การสานตะกร้าจากหวายเทียมจะทำให้ผู้เรียนสามารถผลิตตะกร้าที่มีคุณค่าทางศิลปะและสามารถนำไปใช้งานได้หลากหลาย เช่น ตะกร้าใส่ของ ตะกร้าผลไม้ ฯลฯ

6. เพิ่มโอกาสในการพัฒนาตลาดและขยายธุรกิจ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ทักษะการสานตะกร้า สร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ที่สามารถเข้าถึงตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ และสามารถขยายธุรกิจได้

### กลุ่มเป้าหมาย

1. ผู้ที่ไม่มีอาชีพ
2. ผู้ที่มีอาชีพและต้องการพัฒนาอาชีพ
3. ผู้ที่ต้องการมีอาชีพเสริม

### ระยะเวลา

จำนวน 40 ชั่วโมง

ภาคทฤษฎี 18 ชั่วโมง

ภาคปฏิบัติ 22 ชั่วโมง

### โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร

#### รายละเอียดของหลักสูตร

หลักสูตรนี้ออกแบบมาเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้การสานตะกร้าจากหวายเทียมอย่างครบถ้วน ตั้งแต่การเตรียมวัสดุพื้นฐาน เทคนิคการสานตะกร้า ไปจนถึงการออกแบบและตกแต่งผลิตภัณฑ์ พร้อมทั้งการพัฒนาทักษะการตลาดเพื่อส่งเสริมการขาย ผลิตภัณฑ์ฝีมือสานตะกร้าในเชิงพาณิชย์ โดยแบ่งการเรียนรู้การสอนเป็น 6 บทเรียนหลัก ดังนี้:

#### 1. บทนำและการแนะนำหลักสูตร (2 ชั่วโมง)

- ความสำคัญของการสานตะกร้าจากหวายเทียมในงานฝีมือและอุตสาหกรรม
- ประโยชน์ของการเรียนรู้การสานตะกร้า
- แนะนำหลักสูตรและแนวทางการเรียนการสอน

#### 2. การเลือกวัสดุและเครื่องมือ (4 ชั่วโมง)

- ประเภทของหวายเทียมและลักษณะต่างๆ ที่ใช้ในการสาน
- วิธีการเลือกวัสดุและเครื่องมือที่เหมาะสมสำหรับการสานตะกร้า
- การเตรียมวัสดุก่อนการสาน เช่น การทำให้หวายเทียมนิ่มและยืดหยุ่น
- เครื่องมือที่จำเป็น เช่น กรรไกร, เข็มสาน, แท่นรองสาน

#### 3. เทคนิคการสานเบื้องต้น (8 ชั่วโมง)

- การทำฐานตะกร้า: วิธีการสร้างฐานตะกร้าหรือพื้นฐานตะกร้าที่มีความแข็งแรง
- การสานตะกร้าทรงพื้นฐาน: สอนการสานตะกร้าทรงกลม, สี่เหลี่ยม
- การเพิ่มวัสดุในการสานเพื่อขยายขนาดตะกร้า
- การใช้เทคนิคการสานต่างๆ เช่น การสานขัด, การสานตาข่าย, การสานทแยงมุม

#### 4. การออกแบบและการสร้างลวดลาย (8 ชั่วโมง)

- การออกแบบลวดลายตะกร้าที่มีความสวยงามและใช้งานได้จริง
- เทคนิคการสร้างลวดลายต่างๆ เช่น การสานแปะสลับ, การสานขัดแบบพิเศษ
- การปรับขนาดและรูปร่างของตะกร้าให้เหมาะสมกับการใช้งาน
- การออกแบบตะกร้าหลายรูปทรง (ทรงกลม, ทรงสี่เหลี่ยม, ทรงรี)

## 5. การตกแต่งและการเสริมสร้างความทนทาน (6 ชั่วโมง)

- การเสริมขอบและการทำให้ตะกร้ามีความแข็งแรง
- การตกแต่งด้วยวัสดุเพิ่มเติม เช่น การทำหูหิ้ว, การใส่ป้ายโลโก้
- การใช้สีหรือการเคลือบตะกร้าเพื่อความทนทานและเพิ่มความสวยงาม
- การทำความสะอาดและบำรุงรักษาตะกร้า

## 6. การขายและการตลาดออนไลน์ (8 ชั่วโมง)

- การสร้างแบรนด์และการตั้งราคาสินค้า
- แนะนำแพลตฟอร์มการขายออนไลน์ เช่น Shopee, Lazada, Facebook Marketplace, Instagram
- วิธีการถ่ายภาพสินค้าให้ดูน่าสนใจ
- การใช้โซเชียลมีเดียในการโปรโมตสินค้า
- การตั้งร้านค้าออนไลน์และการจัดการคำสั่งซื้อ
- การจัดการบริการลูกค้าและการจัดส่งสินค้าอย่างมืออาชีพ

## 7. การประเมินผลและการสรุป (4 ชั่วโมง)

- การประเมินผลงานการสานตะกร้าของผู้เรียน
- การให้คำแนะนำและคำติชมเพื่อปรับปรุงผลิตภัณฑ์
- การสรุปบทวนความรู้ที่เรียนมา
- การแนะนำช่องทางการต่อยอดธุรกิจและการพัฒนาตัวเองในอนาคต

### การจัดกระบวนการเรียนรู้

1. การบรรยาย
2. การสาธิต ทดลอง
3. การศึกษาดูงาน
4. การวิเคราะห์และสังเคราะห์บทเรียน
5. การฝึกปฏิบัติ

### สื่อการเรียนรู้

1. ศึกษาจากเอกสาร / ใบความรู้
2. ศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ในชุมชน / วิทยากร / ภูมิปัญญาท้องถิ่น

### การวัดและประเมินผล

1. การประเมินความรู้ภาคทฤษฎีระหว่างเรียนและจบหลักสูตร
2. การประเมินผลระหว่างเรียนจากการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพเพียงพอ สามารถสร้างรายได้ให้กับตนเอง  
ความสำเร็จของการปฏิบัติและจบหลักสูตร

### การจบหลักสูตร

1. มีเวลาเรียนและฝึกปฏิบัติตามหลักสูตรไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
2. มีผลการประเมินผ่านตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60
3. ผลงานมีคุณภาพสามารถนำไปแจกจ่ายและจำหน่ายได้

## ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. **พัฒนาทักษะงานฝีมือ** ผู้เรียนจะสามารถเรียนรู้และพัฒนาทักษะการสานตะกร้าจากหวายเทียมอย่างครบถ้วน ตั้งแต่การเลือกวัสดุ, การเตรียมวัสดุ, การสานตะกร้าไปจนถึงการตกแต่งผลิตภัณฑ์ที่เสร็จสมบูรณ์ เพิ่มพูนความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบลวดลายและรูปทรงต่างๆ ของตะกร้า
2. **สามารถผลิตตะกร้าจากหวายเทียมคุณภาพสูง** ผู้เรียนจะได้เรียนรู้เทคนิคการสานที่ทำให้ตะกร้าสวยงาม แข็งแรง และใช้งานได้ดี สามารถนำไปใช้เองหรือจำหน่ายได้ เพิ่มทักษะในการเสริมสร้างความทนทานและตกแต่งตะกร้าให้มีคุณค่าทางศิลปะและการใช้งาน
3. **เสริมสร้างอาชีพเสริมและการสร้างรายได้** ผู้เรียนสามารถนำทักษะที่ได้รับไปสร้างรายได้จากการผลิตและขายตะกร้าสานที่มีความสวยงามและมีคุณภาพ สามารถเริ่มต้นเป็นผู้ผลิตงานฝีมือหรือประกอบอาชีพเสริมจากการทำตะกร้าสาน
4. **เพิ่มโอกาสในการขายออนไลน์** ผู้เรียนจะได้รับความรู้ในการตั้งร้านออนไลน์ และการใช้แพลตฟอร์มต่างๆ เช่น Facebook, Instagram, Shopee, Lazada เพื่อขายผลิตภัณฑ์ของตนเอง ได้เรียนรู้การถ่ายภาพสินค้า การตั้งราคาขาย การโปรโมต และการบริการลูกค้าออนไลน์ ทำให้สามารถขยายตลาดและสร้างรายได้จากการขายออนไลน์ได้
5. **เสริมทักษะการตลาดและการสร้างแบรนด์** ผู้เรียนจะได้รับความรู้ในการสร้างแบรนด์ให้กับสินค้าฝีมือของตนเอง รวมถึงการวางกลยุทธ์การตลาดออนไลน์อย่างมีประสิทธิภาพ การเรียนรู้วิธีการสร้างความน่าสนใจในตลาดและการดึงดูดลูกค้าเข้ามาซื้อสินค้าของตนเอง
6. **อนุรักษ์และพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น** การเรียนรู้การสานตะกร้าจากหวายเทียมเป็นการอนุรักษ์และต่อยอดภูมิปัญญางานฝีมือดั้งเดิมของชุมชน ผู้เรียนจะได้เข้าใจวิธีการพัฒนาและสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์จากวัสดุทดแทนที่มีความยั่งยืน
7. **เพิ่มความมั่นใจและทักษะการทำงาน** การฝึกฝนการสานตะกร้าจากหวายเทียมช่วยเสริมสร้างความมั่นใจในตัวเองในการทำงานฝีมือ ได้ฝึกฝนการทำงานอย่างละเอียด มีสมาธิ และมีความพยายาม ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการทำงานอื่นๆ ได้
8. **เสริมทักษะการจัดการธุรกิจขนาดเล็ก** ผู้เรียนจะได้เรียนรู้การจัดการธุรกิจขนาดเล็กอย่างมีประสิทธิภาพ เริ่มตั้งแต่การผลิตสินค้าจนถึงการขายและบริการลูกค้า การเรียนรู้วิธีการจัดการกับคำสั่งซื้อ, การจัดส่ง, และการตอบสนองต่อลูกค้าอย่างมืออาชีพ

## เอกสารหลักฐานการศึกษา

1. หลักฐานการประเมินผล
2. วุฒิบัตรออกโดยศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอ / เขต
3. ทะเบียนคุมวุฒิบัตร